

Številka: 091-51/2016

Datum: 14. 9. 2016

**Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo**

Poljanska cesta 28
1000 Ljubljana
T 01 30 05 100
F 01 30 05 199
www.zrss.si

Zadeva: Odgovor na predlog 7600-189: Vrnite osnovnošolcem pravico do prostega časa - Predlog' s šifro '020-2/2016/12'.

1. Vrnite osnovnošolcem pravico do prostega časa

Moj predlog apelira na Ministrstvo za šolstvo RS in izhaja iz opažanj:

- da je izvajanje osnovnošolskega kurikulumuma zbirokratizirano do onemoglosti (ubita kreativnost učiteljev in učencev!);

Izvajanje osnovnošolskega kurikula se izraža v didaktični izvedbi pouka in razširjenega programa. Učencem različnih starosti (od 1. do 9. razreda) je potrebno ponuditi heterogene didaktične oblike in metode, glede na zmožnosti, potrebe oz. razvojne značilnosti otrok. To pa je povsem v avtonomiji posameznega pedagoškega delavca.

- da so OŠ-kurikulumi po obsegu in zahtevnosti že skoraj dosegli obseg srednješolskega nivoja (zlasti 3. triada; v 2. triadi pa ni dosti bolje);

OŠ kurikulum zajema obvezni in razširjeni program, ki se vsako leto znova načrtuje na ravni šole.

Obvezni učni program definirajo učni načrti s cilji in standardi. Slednji so zapisani na ravni minimalnih standardov posameznega predmeta, ki so zavezujoči za celotno populacijo določenega učnega obdobja in na ravni višjih standardov ter ostalih ciljev, ki jih učenci dosegajo v skladu z dano zmožnostjo.

Pedagoški delavci so dolžni pouk didaktično notranje diferencirati tako, da je doseganje standardov omogočeno učencem različnih zmožnosti s predpostavko, da ne gre za otroka s specifičnimi učnimi težavami oz. drugimi primanjkljaji. Slednje se obravnava v skladu z ustrežno zakonodajo.

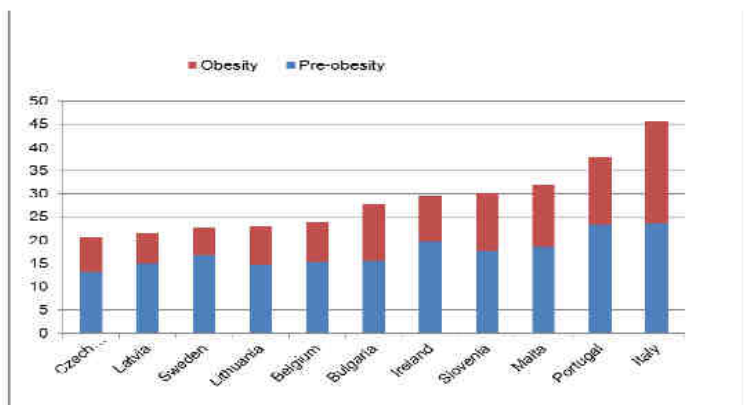
- da osnovnošolci cele popoldneve presedijo ob knjigah in se zaradi preobilice zahtev kurikulumuma odpovedujejo prostočasnim dejavnostim, zlasti GIBANJU in DRUŽENJU (kot predstavnik razreda o tem podatku povprašujem starše svojega in drugih razredov); so v vrhu najdebelejših učencev v EU!!!

Iz podatkov je razvidno:

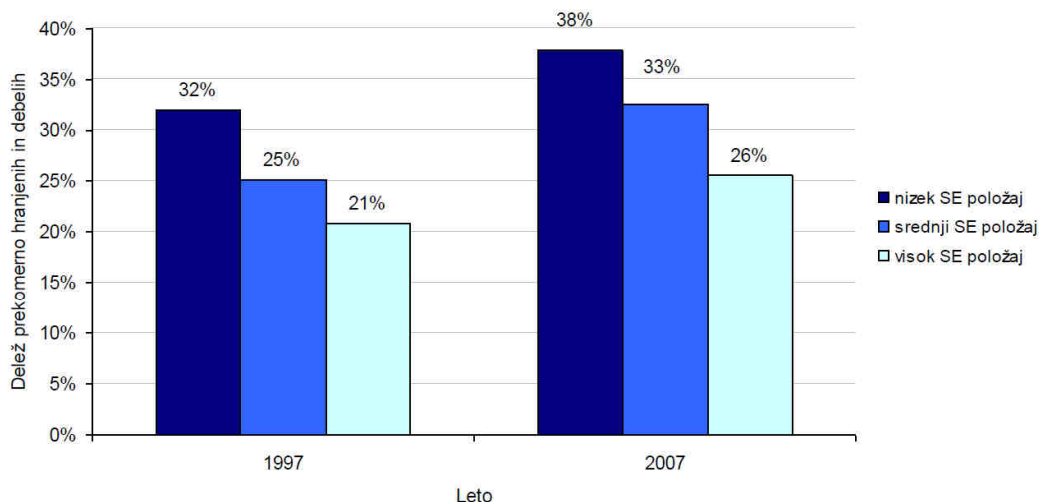
http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/prekomerna_prehranjenost_in_debelost_pri_otrocih_in_mladostnikih_v_slo.pdf

PREHRANSKI STATUS PRI OTROCIH IN MLADOSTNIKI

Debelost med otroci v Sloveniji vztrajno narašča. Podatki, zbrani v okviru WHO COSI iniciative kažejo, da so slovenski sedemletniki med bolj ogroženimi zaradi debelosti med EU državami.

Slika 2. Prevalenca prekomerne telesne teže (Pre-obesity and obesity) pri sedemletnikih (%) v izbranih DČ EU (2007/08), presečne točke WHO standarda; Vir: COSI podatkovna baza WHO 2012

Slika 4. Delež prekomerno hranjenih in debelih glede na socialno-ekonomski položaj, Slovenija, primerjava 1997 in 2008. Vir: Buzeti in drugi, 2011

Na sistemski ravni je program OŠ naravnano k temu, da bi imeli otroci/učenci dovolj možnosti za zdrav način življenja. V ta namen potekajo tudi številne aktivnosti, od projektov, priporočil in konkretnih usmeritev.

- da morajo tudi v primeru daljših bolezni takoj nadomestiti popolnoma vse izpuščeno (ker se bolan otrok lahko doma odlično pripravlja, da bo prvi dan po prihodu v šolo vprašan vse predmete!);

Morda v katerem primeru res to velja, vendar je potrebno v tem primeru stopiti neposredno k dotičnemu učitelju/učiteljici, poiskati utemeljitev takega početja, se pogovoriti v okviru šole (s šolsko svetovalno službo, vodstvom šole) in rešiti zagato tam, kjer je nastala.

- da se učiteljski zbori ne usklajujejo glede količine testov in naloženih nalog, seminarskih nalog, domačih branj, govornih vaj, ipd.

Količina pisnega preverjanja oz. ocenjevanja je zakonsko določena. V osnovni šoli učenci lahko pišejo največ dva testa (pisni preverjanji za ocenjevanje) na teden. Napoved pisanja pisnih nalog lahko vidijo tudi starši.

Učitelj je avtonomen in vodstvo šole odgovorno za usmerjanje učiteljev, da ne bi prihajalo do pretiranih obremenitev v določenem obdobju šolskega leta. Res pa je, da je obdobje pred redovalno konferenco nekoliko bolj obremenjujoče za učence. Večkrat pride do večje obremenitve tudi zaradi ponavljanja pisnih preizkusov znanj, odsotnosti učencev ali zaradi odsotnosti učiteljev zaradi bolezni.

- da je večina otrok pod konstantnim dnevnim stresom, ki že prerašča v apatičnost ali negativno ekspresijo do znanja, učiteljev, staršev in šolskega sistema; nam staršem pa zmanjkuje protiargumentov;

Tematika stresa je v družbi pogosta tema. Ne da se zanikati, da učenci/dijaki niso pod nobenim stresom zaradi šole. Velja pa, da so izzivi, vznemirjenost, pričakovanje in prepričanje o boljši oceni tudi oblike pozitivnega stresa.

- da šole med seboj tekmujejo in dvigujejo zahtevnost na račun prostega časa otrok in nenazadnje staršev, ki smo se prisiljeni ponovno ukvarjati s šolskimi vsebinami, saj tempo otrokom ne dopušča bolj umirjenega in samostojnega poglobljanja v snov;

V šoli je bilo v zadnjih 10 letih uvedenih kar nekaj ukrepov na sistemski ravni (napovedano preverjanje znanja z ocenjevanjem, usposabljanje učiteljev, uvajanje novih didaktičnih pristopov), ki so med drugim naravnani v smeri pravičnosti in enakih možnosti. Zato naj bi bila zahtevnost, glede na cilje ter standarde znanja, z upoštevanjem predznanja, primerljiva med šolami.

Program v OŠ je sestavljen iz obveznega in razširjenega dela. Prvi je obvezujoč za vse.

V razširjen program pa se učenci in dijaki usmerjajo na osnovi prostovoljnih odločitev, v dogovoru s starši. Res se dogaja, da so nekateri učenci zelo zasedeni z različnimi dejavnostmi, kar ni slabo, če je vse, kar počnejo, prilagojeno zmožnostim in bioritmu otroka.

Prav je, da mladega človeka (učenca/dijaka) smiselno in pametno usmerjamo odrasli.

Posamezna šola pa lahko tudi ponudi več možnosti učencem/dijakom.

- da nobena šola svoje kakovosti ne preverja z anketiranjem porabe učnih ur dijakov na dan/teden;

To ne drži. Samoevalvacija šole je sestavni del letnega poročila vsake šole in je zakonsko obvezna. Od leta 2008 Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja v 49. členu nalaga ravnateljem vseh šol in vrtcev **dolžnost in odgovornost ugotavljati in zagotavljati kakovost vrtca ali šole**. Zakon kot vrsto notranje evalvacije opredeljuje samoevalvacijo. Izbira področja ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti in način pa je v avtonomiji šole.

Vodstva šol imajo dolžnost pripraviti samoevalvacijsko poročilo, ki ga potrjujejo sveti vrtcev ali šol.¹ S tem je omogočeno tudi sodelovanje staršev in predstavnikov lokalne skupnosti.

- da so učne vsebine polne balastnih podatkov, zato manjka utrjevanja glavnine konceptov, na hitro naučeno pa ne rezultira v znanju, ampak v kratkoročnosti in pozabljanju;

Odgovor na to trditev je zapisan že v odgovoru na drugo alinejo, kjer je razložena razlika med standardi znanj in cilji in kaj je za učenca / dijaka obvezno kot minimalni standard.

Didaktika poučevanja (kako se učenec / dijak) uči, je prepuščena avtonomiji učiteljev. V kolikor imajo starši kakršenkoli dvom o tem, je priporočljivo, da se obrne na samo šolo (k učitelju, ravnatelju) ali preko sveta staršev na sestankih sveta staršev.

Zaradi vsega naštetega predlagam takojšnje zmanjšanje strogo predpisanega vsebinskega obsega vsaj za 40% in izdajo smernic za nekaj več skupinskih- in individualnih raziskovalnih projektov (+20%). Šolarji morajo ven iz sob in stanovanj ter ven iz ukalupljenih konzervativnih pedagoških konceptov!

Programi se prenavljajo na približno 10 let. 2011 so se posodobili učni načrti za osnovno šolo, nekoliko več časa so veljavni učni načrti za srednjo šolo. Pri pripravi učnih načrtov je v ospredju tudi koncept zasnove (ciljno/vsebinsko zasnovan). Verjamemo, da bo ob naslednji prenovi eno ključnih vprašanj tudi obseg vsebinskega dela.

i

http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_razvoj_izobrazevanja/ugotavljanje_in_zagotavljanje_kakovosti_v_vzgoji_in_izobrazevanju/samoevalvacija_vzgojno_izobrazevalnih_organizacij_notranja_evalvacija/